EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 19.6.2024
COM(2024) 622 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Portugalin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 622 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Portugalin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[3], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä,

[1] EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(2) REPowerEU-asetuksella[4], joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan EU:n energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Portugali on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*[5] tarjotakseen tietoa politiikkaa koskevien päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Näistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tiedonannon jatkoksi komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 *Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevan vuosikertomuksen*[6]. Kertomuksessa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailuvahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yksilöityjen yhdeksän kilpailukykyä edistävän tekijän mukaisesti.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 *Vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2024*[7]. Tämä käynnisti vuoden 2024 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 22 päivänä maaliskuuta 2024, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2024 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Portugali kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi samana päivänä myös lausunnon Portugalin alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2024. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 12 päivänä huhtikuuta 2024 ja ehdotuksen 11 päivänä maaliskuuta 2024.

(5) EU:n uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU)

---

4 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta. Lisäksi siihen sisältyy muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annettu asetus (EY) N:o 1467/97 ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annettu direktiivi 2011/85/EU[8]. Uuden ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat julkisen velan kestävyys sekä kestävä ja osallistava kasvu, joihin pyritään julkisen talouden asteittaisen vakauttamisen sekä uudistusten ja investointien avulla. Sillä lisätään kansallista omistajuutta ja keskipitkän aikavälin painotusta sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat sisältävät jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset suunnittelukaudelle, jonka pituus on neljä tai viisi vuotta jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen[9] olisi täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla viimeistään sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa BKT:hen ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen näiden suunnitelmien laatimista komission on määrä lähettää [21 päivänä kesäkuuta] 2024 jäsenvaltioille ohjausta suunnitelmien ja myöhemmin toimitettavien vuotuisten edistymisraporttien sisällöstä ja toimittaa niille asetuksen (EU) 2024/1263 5 artiklan nojalla julkisen talouden sopeutusta koskevaa teknistä ohjausta (tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot). Jäsenvaltioiden olisi toimitettava keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa 20 päivään syyskuuta 2024 mennessä, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava kansallisten parlamenttiensa osallistuminen sekä itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden, työmarkkinaosapuolten ja tilanteen mukaan muiden kansallisten sidosryhmien kuuleminen.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Se, että

---

8 Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Nettomenot sellaisina kuin ne on määritelty 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa (EUVL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). ’Nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti tarkistettujen, päivitettyjen tai muutettujen elpymis- ja palautumissuunnitelmien osalta.

(7) Portugali toimitti 22 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 13 päivänä heinäkuuta 2021 päätöksen Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[10]. Päätöstä muutettiin 17 päivänä lokakuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku[11]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Portugali on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Portugali toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2024 vuoden 2024 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2024 vakausohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 4 artiklan 1 kohtaa noudattaen. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2024 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Portugalin puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Portugalia koskevan maaraportin vuodelta 2024.[12] Siinä arvioidaan Portugalin edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Portugali on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelma ei vastaa lainkaan tai joihin se vastaa vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Portugalin edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

---

10 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2021, Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 10149/21; ST 10149/21 ADD 1; ST 10149/21 ADD 1 REV 1).

11 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 17 päivänä lokakuuta 2023, Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 13351/2023).

12 SWD(2024) 622 final.

(10) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Portugalista perusteellisen tarkastelun. Kyseisen asetuksen soveltamiseksi Portugalin makrotalouden haavoittuvuuksista tehdyn komission henkilöstön arvioinnin tärkeimmät havainnot julkaistiin huhtikuussa 2024[13]. Komissio totesi 19 päivänä kesäkuuta 2024, että Portugalilla ei enää ole makrotalouden epätasapainoja. Portugali on onnistunut vähentämään merkittävästi suureen yksityiseen, julkiseen ja ulkoiseen velkaan liittyviä haavoittuvuuksia, ja velan odotetaan pienenevän entisestään. Covid-19-pandemian aiheuttaman keskeytyksen jälkeen yksityisen sektorin ja julkisen talouden velkasuhteet alkoivat jälleen supistua. Ne ovat pienentyneet huomattavasti vuodesta 2021 lähtien, mitä ovat edistäneet BKT:n voimakas kasvu ja julkisen velan osalta äskettäinen julkisen talouden ylijäämä. Selvästi negatiivinen ulkomainen nettovarallisuusasema on kohentunut merkittävästi, mikä johtuu talouden huomattavasta kasvusta ja vaihtotaseen ylijäämästä. Lisäksi sen rakenne on edelleen suotuisa, kun otetaan huomioon maksukyvyttömyysriskittömien instrumenttien suuri osuus. Yksityisen sektorin ja julkisen talouden velkaantuneisuus on edelleen huomattavaa ja ulkomainen nettovarallisuusasema on yhä negatiivinen, mutta niiden ennakoidaan jatkavan supistumista, vaikka nimellisen BKT:n kasvu heikkenee. Vaihtotase palautui viime vuonna ylijäämäiseksi, ja sen ennustetaan pysyvän positiivisena tänä ja ensi vuonna. Lisäksi julkinen talous on saatu ylijäämäiseksi. Korkojen nousu on aiheuttanut jonkin verran paineita velkaantuneille kotitalouksille, ja asuntojen hinnat ovat nousseet voimakkaasti useiden vuosien ajan. Järjestämättömien lainojen määrä on vähentynyt jo entisestään kohtuulliselta tasolta. Havaittujen haavoittuvuuksien korjaamiseksi toteutetuissa politiikkatoimissa on edistytty jatkuvasti, ja niillä on saatu aikaan näkyviä tuloksia. Elpymis- ja palautumissuunnitelman meneillään olevan täytäntöönpanon odotetaan vaikuttavan edelleen myönteisesti kasvupotentiaaliin ja siten edistävän Portugalin ulkoista kestävyyttä ja julkisen talouden kestävyyttä.

(11) Eurostatin vahvistamien tietojen perusteella[14] Portugalin julkisen talouden rahoitusasema oli 1,2 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen vuonna 2023, kun se oli vuonna 2022 ollut 0,3 prosenttia alijäämäinen. Julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 112,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, laski vuoden 2023 loppuun mennessä 99,1 prosenttiin.

(12) Neuvosto suositti[15] 12 päivänä heinäkuuta 2022 Portugalille, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023 maltillinen finanssipolitiikka erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu pienemmäksi kuin keskipitkän aikavälin potentiaalinen tuotannon kasvu[16], kun otetaan huomioon jatkuva väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Lisäksi suositettiin, että Portugali olisi samanaikaisesti valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Portugalille suositettiin myös, että se lisää julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-

13 SWD(2024) 105 final.

14 Eurostat – Euro Indicators, 22.4.2024.

15 Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Portugalin vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Portugalin vuoden 2022 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 181).

16 Komission kevään 2024 ennusteen perusteella Portugalin keskipitkän aikavälin potentiaaliseksi tuotannon kasvuksi vuonna 2023 arvioidaan nimellisin luvuin 9,1 prosenttia kymmenen vuoden keskimääräisen reaalisen potentiaalisen kasvuvauhdin ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella.

aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden unionin varojen avulla. Komission estimaattien mukaan finanssipolitiikan viritys[17] oli vuonna 2023 kiristävä (1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 kiristävä vaikutus, joka oli 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen ja neuvoston suosituksen mukainen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kiristävä vaikutus johtuu pääasiassa siitä, että energian hintojen noususta kärsiville kotitalouksille ja yrityksille tarkoitettujen (kohdennettujen ja kohdentamattomien) hätätukitoimenpiteiden kustannukset ovat vähentyneet (1,1 prosenttiyksiköllä suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) kasvua vauhdittivat julkisen sektorin palkat ja eläkkeet. Vuonna 2023 elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot olivat 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 2,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 eli ne lisääntyivät 0,1 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Portugali rahoitti lisäinvestointeja elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla. Se rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten tietokoneisiin koululaisille ja opettajille, uusiin päästöttömiin linja-autoihin, yleisesti saatavilla olevien latausasemien asentamiseen, energiatehokkaiden asuntojen rakentamisen aloittamiseen sekä uusiin vihreän innovoinnin ohjelmiin, joita rahoitetaan elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla.

(13) Vuoden 2024 vakausohjelmaan sisältyvät keskeiset kehitysarviot voidaan tiivistää seuraavasti. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana olevan makrotalouden skenaarion mukaan reaalisen BKT:n kasvu on 1,5 prosenttia vuonna 2024 ja 1,9 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio 2,5 prosenttia vuonna 2024 ja 2,1 prosenttia vuonna 2025. Julkisen talouden ylijäämän odotetaan supistuvan 0,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen (sekä vuonna 2024 että vuonna 2025). Julkisen talouden velan on määrä supistua vuoden 2024 loppuun mennessä 95,7 prosenttiin ja vuoden 2025 loppuun mennessä 91,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Vuoden 2025 jälkeen julkisen talouden ylijäämän arvioidaan supistuvan vuonna 2026 suhteessa BKT:hen 0,1 prosenttiin ja kasvavan vuoteen 2028 mennessä vähitellen 0,4 prosenttiin. Julkisen talouden rahoitusaseman ennakoidaan sen vuoksi jäävän ohjelmakauden aikana alle viitearvon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen puolestaan arvioidaan vuoden 2025 jälkeen supistuvan 87,2 prosenttiin vuonna 2026 ja pienenevän vuoteen 2028 mennessä edelleen 79,8 prosenttiin.

(14) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2024 ja 1,9 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio on 2,3 prosenttia vuonna 2024 ja 1,9 prosenttia vuonna 2025.

[17] Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti että EU:n talousarviosta rahoitettavan finanssipolitiikan talousvaikutusta. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on sisällytetty elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

(15) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan vuonna 2024 julkisen talouden ylijäämä suhteessa BKT:hen on 0,4 prosenttia ja julkisen talouden velan on vuoden 2024 loppuun mennessä määrä supistua suhteessa BKT:hen 95,6 prosenttiin. Ylijäämän supistuminen vuonna 2024 johtuu pääasiassa vuoden 2024 valtion talousarviossa käyttöön otetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä, kuten henkilön tuloveron uudistuksesta, eläkkeiden yleiskorotuksesta ja julkisen sektorin palkkojen yleisestä päivityksestä. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan elvyttävä, 1,8 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(16) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ’avustukset’, rahoitetaan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaiden investointien ja tuottavuutta lisäävien uudistusten tekemisen ilman suoraa vaikutusta Portugalin julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen lainoilla taataan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 vastaava määrä oli alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(17) Neuvosto suositti 14 päivänä heinäkuuta 2023[18] Portugalille, että se varmistaisi varovaisen finanssipolitiikan erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen[19] nimelliskasvun enintään 1,8 prosenttiin vuonna 2024, josta voidaan poiketa, jos Portugali saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteensa (–0,5 % suhteessa BKT:hen) ja kansallisesti rahoitettujen perusmenojen kasvun korkeamman viitearvon arvioidaan olevan yhteensopiva sen kanssa muun muassa siksi, että korkomenot olisivat komission tämänhetkistä ennustetta alhaisemmat; Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 alustavia talousarviosuunnitelmia laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaisi neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Portugalin rakenteellisen rahoitusaseman ennakoidaan olevan 0,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (0,9 % vuonna 2023) eli se ylittää maan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Näin ollen Portugalin arvioidaan noudattavan neuvoston suositusta.

(18) Lisäksi neuvosto suositti, että Portugali purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto täsmensi vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Portugalin olisi varmistettava, että ne kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024

[18] Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, Portugalin vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Portugalin vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 312, 1.9.2023, s. 206).

[19] Nettomääräisillä perusmenoilla tarkoitetaan kansallisesti rahoitettuja menoja ilman i) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, ii) korkomenoja, iii) suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja sekä iv) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

talousennusteen mukaan hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset[20]ovat suhteessa BKT:hen 0,9 prosenttia vuonna 2023, 0,6 prosenttia vuonna 2024 ja 0,5 prosenttia vuonna 2025. Erityisesti polttoaineveron yleisen alentamisen ja polttoaineveroon sisältyvän hiiliveron jäädyttämisen oletetaan pysyvän voimassa vuosina 2024 ja 2025. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteitä ei ennakoida purettavan mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Nämä riskit eivät vastaa neuvoston suositusta. Haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen kohdennettujen hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden talousarviokustannusten arvioidaan olevan alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (0,3 % vuonna 2023), ja tästä alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen (0,1 % vuonna 2023) koskee toimenpiteitä, joilla säilytetään energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustava hintasignaali.

(19) Lisäksi neuvosto suositti, että Portugali jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 2,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kun ne vuonna 2023 olivat 2,0 % suhteessa BKT:hen). Tämä vastaa neuvoston suositusta. EU:n varoista saatavilla tuloilla rahoitettavien julkisten menojen, elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan kasvavan 1,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (kun ne vuonna 2023 olivat 1,3 % suhteessa BKT:hen).

(20) Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 0,5 prosenttia olettaen, että politiikka pysyy muuttumattomana. Ylijäämän kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa siitä, että talouden ennakoidaan kyseisen vuoden aikana elpyvän vuodelle 2024 ennakoidun hidastumisen jälkeen. Julkisen talouden velan arvioidaan supistuvan suhteessa BKT:hen niin, että se on vuoden 2025 lopussa 91,5 prosenttia.

(21) Portugalin verojärjestelmän yksinkertaistamista on jatkettava. Yhteisöverojärjestelmä, jossa valtio ja kunnat ottavat käyttöön korotuksia, aiheuttavat lisärasitetta sekä verohallinnolle että yrityksille. Tätä pahentaa pitkäaikainen haaste, joka liittyy työläisiin sääntelyvaatimuksiin ja aikaa vievään vuorovaikutukseen julkishallinnon kanssa, mikä vaikuttaa voimakkaasti liiketoimintaympäristöön. Maksamattomien verorästien määrä oli edelleen suuri ja selvästi EU:n keskiarvoa suurempi (45,6 prosenttia koko kertymästä vuoden 2021 lopussa). Veronkannon hallinnolliset kustannukset ovat suuret, ja ne ovat kasvaneet entisestään viime vuosina (noin 4 prosentilla vuosien 2018 ja 2021 välisenä aikana). Lisäksi verohallinnon henkilöstö ikääntyy nopeasti: yli puolet henkilöstöstä jää eläkkeelle seuraavan vuosikymmenen aikana ja rekrytointi on vähäistä. Näihin haasteisiin vastaaminen parantaisi Portugalin liiketoimintaympäristöä ja edistäisi kilpailukykyä.

(22) Portugalin työikäisen väestön odotetaan supistuvan noin miljoonalla keskipitkällä aikavälillä pääasiassa nettomuuton vähenemisen ja alhaisen syntyvyyden vuoksi. Elinajanodotteen ennustetun paranemisen myötä ikääntyneiden osuus Portugalin julkisen eläkejärjestelmän rahoittajista kasvaa huomattavasti. Vuonna 2022 eläkettä

[20] Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

maksoi lähes kolme työikäistä henkilöä eläkeläistä kohden, mutta vuoteen 2050 mennessä heitä on alle puolitoista. Väestörakenteen kehitys aiheuttaa paineita eläkejärjestelmän kestävyydelle. Eläkemenojen osuus julkisista kokonaismenoista on jo 28 prosenttia, ja ne kasvavat edelleen tulevina vuosikymmeninä. Komission ja Portugalin viranomaisten arvioiden mukaan[21] eläkemenojen odotetaan saavuttavan huippunsa 15,2 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2046, mikä on 2,9 prosenttiyksikköä vuoden 2022 tasoa suurempi ja yksi EU:n suurimmista eläkemenoista suhteessa BKT:hen. Portugali on viime vuosina toteuttanut uudistuksia eläkejärjestelmänsä kestävyyden parantamiseksi kytkemällä lakisääteisen eläkeiän elinajanodotteeseen, mutta varhaiseläkejärjestelmien kaltaiset toimenpiteet lisäävät eläkejärjestelmän kestävyyteen kohdistuvaa painetta. Yrittäjät maksavat sosiaaliturvamaksuja keskimäärin vähemmän kuin palkansaajat. Lisäksi erityyppisiin työntekijöihin sovelletaan erityisiä maksuosuuksia. Nämä tekijät vähentävät entisestään eläkejärjestelmän mahdollisia tulolähteitä.

(23) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen suunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Portugalin pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Suunnitelman sitoumusten täyttämiseksi elokuuhun 2026 mennessä on olennaisen tärkeää, että Portugali jatkaa uudistusten toteutusta ja nopeuttaa investointeja puuttumalla ilmeneviin viivästyksiin ja varmistamalla samalla vahvat hallinnolliset valmiudet. Portugali on ryhtynyt joihinkin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi hallinnollisissa valmiuksissa, mutta julkisia hankintoja koskeviin sääntöihin ja pitkiin lupamenettelyihin liittyy edelleen haasteita, jotka vaikuttavat erityisesti suuriin investointihankkeisiin. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(24) Portugalin edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan EU-rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Portugali on edistynyt koheesiopolitiikan ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta vielä on jäljellä haasteita. Portugalin manneralueen rannikko- ja sisämaa-alueiden, mantereen ja syrjäisimpien alueiden sekä suurkaupunkialueiden ja pienten kaupunkien välillä on edelleen eroja. On ratkaisevan tärkeää nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa ja vahvistaa kansallisia ja alueellisia hallinnollisia valmiuksia. Ohjelmissa sovitut toimintalinjat pätevät edelleen. Hallinnollisten valmiuksien toimenpiteiden lisäksi on tärkeää toteuttaa nopeasti

[21] Euroopan komissio, 2024 Ageing Report (ikääntymisraportti): Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022-2070), Institutional Paper 279, huhtikuu 2024.

investointeja soveltavaan tutkimukseen aloilla, jotka on yksilöity älykkään erikoistumisen strategioissa, tietämyksen siirrossa ja tutkimus- ja kehitystulosten hyödyntämisessä, sekä investointeja pienten ja keskisuurten yritysten innovointivalmiuksiin, vihreään siirtymään ja kilpailukykyyn. On edelleen ensisijaisen tärkeää parantaa jäteveden keräystä ja käsittelyä, veden uudelleenkäyttöä ja veden saatavuutta erityisesti kaukaisilla ja syrjäisimmillä alueilla, vähentää vuotoja verkostoissa sekä edistää kiertotaloutta, energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman mukaisesti. Investoinnit koulutukseen, työmarkkinoiden edellyttämien pätevyyksien ja taitojen kehittämiseen ja erityisesti nuorille kohdennettuun aktiiviseen työmarkkinapolitiikkaan ovat edelleen keskeisiä. On myös edelleen tärkeää varmistaa koulutuksen, terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen yhdenvertainen saatavuus erityisesti heikommassa asemassa oleville ryhmille sekä puuttua energiaköyhyyteen. Koheesiopolitiikan ohjelmien väliarvioinnissa kannattaa kiinnittää enemmän huomiota ilmastonmuutokseen liittyvien riskien ennaltaehkäisyn ja niihin varautumisen tarpeisiin. Portugali voisi myös hyödyntää Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevaa aloitetta teollisuuden muutoksen tukemisessa ja keskittyä erityisesti kehittyneeseen ja resurssitehokkaaseen valmistukseen, kestävään liikenteeseen, biolääketieteeseen ja -teknologiaan ja nettonollateknologiaan sekä investoida samalla osaamiseen ja koulutukseen työvoiman tarpeen täyttämiseksi näillä aloilla.

(25) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Portugalilla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät vesihuoltoon, verkkoinfrastruktuuriin ja varastointikapasiteettiin.

(26) Luonnonuhat, kuten kuivuus, tulipalot ja tulvat, vaikuttavat voimakkaasti Portugaliin ja sen eteläisiin alueisiin, ja ne ovat ilmastonmuutoksen myötä yhä yleisempiä ja voimakkaampia. Vuotuisten sateiden väheneminen, veden niukkuus ja ajallisen vaihtelun lisääntyminen vaikuttavat jokien virtauksiin, pohjavesivarantojen täydentymiseen ja tulvariskiin ja tätä kautta moniin talouden aloihin, kuten maatalouteen, juomaveden tuotantoon ja energia-alaan, myös vesivoiman tuotantoon, sekä julkisen talouden kestävyyteen. Portugali on lisännyt valmiuksiaan sopeutua ilmastonmuutokseen (ilmastolaki, 2021) muun muassa laatimalla alakohtaisia sopeutumissuunnitelmia. Se viimeistelee myös vuoteen 2100 ulottuvaa kansallista etenemissuunnitelmaansa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Portugalin olisi kuitenkin tärkeää sisällyttää ilmastonmuutokseen sopeutuminen edelleen vesipolitiikkaansa. Parantamalla yhdennettyä ja kestävää vesihuoltostrategiaansa Portugali auttaisi varmistamaan, että keskeiset alat saavat edelleen vettä, ja huolehtimaan samalla siitä, että ekologisiin toimintoihin, erityisesti herkkiin ja luonnoltaan monimuotoisiin ekosysteemeihin, kuten kosteikkoihin, riittää laadukasta vettä. Lisäksi vesialan hallintorakenteen virtaviivaistaminen auttaisi kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason välisen tehokkaan koordinoinnin takaamisessa. Vesihuollon parantamiseksi tarvitaan lisäinvestointeja esimerkiksi jäteveden keräämiseen ja käsittelyyn, verkostojen vuotojen vähentämiseen, yleiseen vesihuoltoon ja (veden määrän ja laadun) parempaan seurantaan. Portugalin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota ympäristön luontaisen vedenimemiskyvyn palauttamiseen, pohjavedenoton vähentämiseen, kosteikkojen ja jokien, myös tulvatasanteiden, ennallistamiseen ja muiden luontopohjaisten ratkaisujen käyttöönottoon. Lisäksi Portugali voisi hyötyä veden uudelleenkäytön mahdollisuuksista.

(27) Vuonna 2023 Portugali sai 72 prosenttia sähköstään vesivoimaan ja voimakkaisiin tuuliin perustuvista uusiutuvista energialähteistä, mikä oli uusi ennätys. Uusiutuvan energian osuuden merkittävä kasvu vaikutti osaltaan sähkön hintojen merkittävään laskuun. Hinnat laskivat alle kriisiä edeltäneen tason. Jotta Portugali voi toteuttaa tarkistetun kansallisen panoksensa vuodelle 2030 asetettuun EU:n uusiutuvia energialähteitä koskevaan tavoitteeseen ja saavuttaa tavoitteensa, jonka mukaan sähkön kokonaiskulutuksesta vähintään 85 prosenttia on tuotettava uusiutuvilla energialähteillä vuoteen 2030 mennessä, kuten kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa esitetään, Portugalin on toteutettava lisätoimia kilpailukyvyn parantamiseksi ja teollisuuden hiilestä irtautumisen edistämiseksi, mukaan lukien sähköistäminen. Vaikka Portugali on ottanut käyttöön lainsäädäntötoimenpiteitä uusiutuvia energialähteitä koskevan lupaprosessin nopeuttamiseksi, sillä on vastassaan potentiaalisia verkkokapasiteettiin kohdistuvia lyhyen aikavälin haasteita, jotka liittyvät uusiutuvien energialähteiden kasvavaan osuuteen verkossa. Siirto- ja jakeluverkkosuunnitelmien tarkistaminen auttaisi nopeuttamaan uusiutuvien energialähteiden integrointia verkkoon kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien sekä Espanjan ja Ranskan kanssa tehtyjen verkkojen yhteenliittämistä koskevien sitoumusten mukaisesti. Lisäksi logistiset haasteet, komponenttipula ja heikompi kannattavuus ovat haitanneet uusiutuvia energialähteitä hyödyntäviä hankkeita, mikä on johtanut toteutuksen viivästymiseen, erityisesti aurinkoenergian huutokauppojen osalta. On olennaisen tärkeää virtaviivaistaa yhteenliittämismenettelyjä, lisätä verkkoyhteyksien avoimuutta ja tarjota selkeitä pitkän aikavälin suunnitelmia huutokauppoja varten. Koska kysyntä sähköverkoissa kasvaa, Portugali hyötyisi lisäinvestoinneista sähköverkkoihinsa, mukaan lukien investoinnit nykyisten sähkölinjojen päivittämiseen ja järjestelmän joustavuuden edistämiseen muun muassa varastointiratkaisujen, älykkäiden mittareiden käyttöönoton, ruuhka-aikojen ulkopuolella kuluttamisen kannustimien sekä kysyntäjoustomekanismien avulla.

(28) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2024, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Suositukset 1, 2, 3 ja 4 auttavat Portugalia noudattamaan ensimmäistä, toista ja neljättä euroalueelle annettua suositusta,

SUOSITTAA, että Portugali toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia noudattaen rajoittaa nettomenojen[22] kasvun vuonna 2025 tasolle, jolla julkinen velka saadaan uskottavasti lasku-uralle keskipitkällä aikavälillä ja noudatetaan perussopimuksessa alijäämälle asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa BKT:hen; purkaa hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ennen lämmityskautta 2024–2025; parantaa verojärjestelmän tehokkuutta erityisesti tehostamalla sen hallintoa ja vähentämällä siihen liittyvää hallinnollista rasitusta; toteuttaa toimia julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyyden varmistamiseksi eläkejärjestelmän osalta;

[22] Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 kohdan mukaan ’nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

2. vahvistaa hallinnollisia valmiuksia hallinnoida EU:n varoja, nopeuttaa investointeja ja ylläpitää edistymistä uudistusten toteuttamisessa; puuttuu ilmeneviin viivästyksiin, jotta se voi jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun nopeaa ja tuloksellista täytäntöönpanoa varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; keskittyy edelleen niiden väliarvioinnin yhteydessä sovittuihin toimintalinjoihin ja toteuttaa toimia, joilla vastataan paremmin ilmastonmuutokseen liittyvien riskien ennaltaehkäisyn ja niihin varautumisen tarpeisiin ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. parantaa vesihuoltoa ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisen vahvistamiseksi ja varmistaa talouden ja ympäristön pitkän aikavälin kriisinsietokyvyn ottamalla käyttöön yhdennettyä ja kestävää vesihuoltoa koskevan strategian, kehittämällä vesihuollon hallintorakennetta, edistämällä investointeja jäteveden keräämiseen ja käsittelyyn, vuotojen vähentämiseen ja veden seurantaan, kehittämällä samalla luontoon perustuvia ratkaisuja ja vesistöjen kunnostamista sekä parantamalla vedenkäytön tehokkuutta ja veden uudelleenkäyttöä;

4. vahvistaa sähkön siirto- ja jakeluverkon kapasiteettia erityisesti parantamalla yhteenliittämismenettelyjä ja lisäämällä verkkojen avoimuutta kansalliseen verkkoon tehtävien investointien kannustamiseksi ja energian varastointikapasiteetin lisäämiseksi.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja